

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 14Co/71/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8310200626
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 02. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Majerník
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2014:8310200626.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Majerníka a členov senátu JUDr. Ireny Dobňákovvej a JUDr. Milana Šebeňa v právnej veci žalobcu: C. K., nar. XX.XX.XXXX, J. XX, XXX XX H., štátny občan SR, právne zastúpeného JUDr. Bernardom Medárom, advokátom so sídlom Dubová 4, 066 01 Humenné, proti žalovanému: W. J., nar. XX.X.XXXX, A. H. XXXX/X, XXX XX H., štátny občan SR, právne zastúpenému JUDr. Júliusom Bučekom, advokátom, Nám. slobody 12, Humenné, za vedľajšej účasti Slovenskej kancelárie poisťovateľov, IČO: 360 622 35, so sídlom Trnavská cesta č. 82, Bratislava, zastúpenej Allianz - Slovenskou poisťovňou, a.s., IČO: 00 151 700, Dostojevského rad č. 4, 815 74 Bratislava, vo veci týkajúcej sa Regionálneho riaditeľstva Košice, Štúrova č. 7, 042 49 Košice, o náhradu škody, o odvolaní žalobcu a vedľajšieho účastníka proti rozsudku Okresného súdu Humenné č. k. 11C/3/2010-279 z 2.4.2013, zhodou hlasov členov senátu, takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvého stupňa.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom zamietol žalobu, ktorou sa žalobca proti žalovanému domáhal náhrady škody na zdraví titulom náhrady za bolesť, za sťaženie spoločenského uplatnenia i straty na zárobku pri uznaní invalidity.

V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že v konaní vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 11C/645/1994 teraz žalovaný W. J. uplatňoval proti terajšiemu žalobcovi C. K. nárok na náhradu vecnej škody vzniknutej mu na motorovom vozidle pri dopravnej nehode zavinenej C. K.. V označenom konaní žalovaný uplatnil podaním z 26.11.2007 (označeným ako vzájomná žaloba) proti W. J. nároky na náhradu škody vzniknuté mu na zdraví pri predmetnej dopravnej nehode. Uznesením zo dňa 26.2.2009 súd túto vzájomnú žalobu vylúčil na samostatné konanie. V tomto vylúčenom konaní súd prvého stupňa opakovane rozhodoval o návrhoch žalobcu na prerušenie konania. Naposledy zamietol návrh žalobcu na prerušenie konania uznesením zo dňa 21.9.2012, ktoré na základe odvolania žalobcu potvrdil odvolací súd uznesením z 20.12.2012.

Z vykonaného dokazovania súd prvého stupňa zistil, že žalobca a žalovaný boli účastníkmi dopravnej nehody, ku ktorej došlo 15.9.1993. Z dôkazov, ktoré sú obsahom spisu Okresnej prokuratúry Humenné č. Pv 1240/93 i spisu 11C 645/1994 vyplynulo, že dopravnú nehodu zavinil žalobca, ktorý porušil pravidlá cestnej premávky, keď nedal prednosť vozidlu vedenému žalovaným. Vo vzťahu k žalobcom tvrdenému spoluzavineniu na vzniku dopravnej nehody, súd prvého stupňa skonštatoval, že znalec

Ing. Q. v trestnom konaní uviedol predpokladanú rýchlosť vozidla vedeného žalovaným v rozpätí 40-53 km/hod.. Prekročenie povolenej rýchlosti v obci, však nebolo objektívne preukázané. Jednoznačným páchatelom dopravného priestupku bol žalobca. V konaní nebolo preukázané zavinené porušenie povinnosti žalovaným na vzniku dopravnej nehody, ani príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním žalovaného a vznikom škody u žalobcu. Pri aplikácii ust. § 420 ods. 1 Obč. zák. sú splnené podmienky na náhradu škody v prospech žalovaného proti žalobcovi a nie naopak. Preto žalobcovi nesvedčí aktívna vecná legitímácia pre úspech v konaní o ním podanej žalobe. Žalobe nemožno vyhovieť aj z dôvodu uplatnenej námietky premlčania. K dopravnej nehode došlo 15.9.1993. Žalobný návrh vo forme vzájomnej žaloby uplatňujúcej predmetné nároky bol doručený súdu 26.11.2007. Žalobca nároky na náhradu za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia odvádza od lekárskeho posudku zo dňa 27.12.2007 (vypracovaného MUDr. A. I.) a zo dňa 28.2.2008 (vypracovaného MUDr. A. C.). Zároveň v konaní uplatňuje náhradu za stratu na zárobku po priznaní invalidity vo výške 10.000,- Sk mesačne od 23.11.2004 do budúca. V zmysle ust. § 106 ods. 1, 2 Obč. zák. vedomosť o zodpovednej osobe nepredpokladá nespochybniteľnú istotu o určení osoby zodpovednej za vznik škody. Vychádza sa z predpokladu, že od osoby, ktorá vie o vzniku škody, sa žiada, aby nárok na súde uplatnila ako náhle má k dispozícii také informácie o okolnostiach vzniku škody, vo svetle ktorých sa javí zodpovednosť určitej konkrétnej osoby dostatočne pravdepodobnou. Vedomosť o výške škody titulom bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia nie je odvádzaná od toho, kedy boli realizované posudky, ale od doby, kedy možno objektívne vykonať bodové ohodnotenie bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia. Už od tohto okamihu plynie premlčacia doba. Z listinných dôkazov, ktoré predložil samotný žalobca je zrejmé, že už v roku 1995 bol posudzovaný Sociálnou poisťovňou, ktorá mu svojim rozhodnutím z 18.8.1995 priznala štatút občana so zmenenou pracovnou schopnosťou. Už v tom čase bol teda ustálený jeho zdravotný stav. V roku 2004 bolo vydané rozhodnutie, z ktorého vyplýva, že žalobca bol uznaný za čiastočne invalidného a bol mu vyplácaný aj invalidný dôchodok. Subjektívnu dvojročnú premlčaciu dobu nemožno počítať len od času vystavených a predložených posudkov o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia. Ak k dopravnej nehode došlo už v roku 1993 a v roku 1995 bol už ustálený zdravotný stav žalobcu a nároky boli uplatnené až žalobou doručenou súdu 26.11.2007, sú uplatnené nároky premlčané. Žalovaný námietku premlčania uplatnil, dlžník sa premlčania dovoľal, preto pri aplikácii ust. § 100 ods. 1 Obč. zák. nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

Ďalším výrokom súd prvého stupňa žalobcovi uložil povinnosť žalovanému nahradiť trovy konania vo výške 1.394,67 eur s povinnosťou ich zaplatiť na účet právneho zástupcu žalovaného do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov vo vzťahu k žalobcovi súd nepriznal.

Uvedené výroky o náhrade trov konania odôvodnil súd prvého stupňa úspechom žalovaného v konaní, pričom žalovanému samotnému priznal nárok na náhradu trov spojených s jeho právnym zastúpením. Priznal mu náhradu tarifnej odmeny za 4 úkony právnej služby, z toho v jednom prípade len vo 1 výške a 4 x režíjny paušál. Nepriznal žalovanému ďalšie uplatňované úkony právnej služby, a to porada s klientom zo 6.9.2012 a 21.3.2013, ani k tomu prislúchajúce režíjné paušály, pretože takto uplatňované úkony nepovažoval za účelné vzhľadom na stav konania i samotnú vec. Výrok o nepriznaní náhrady trov vedľajšiemu účastníkovi odôvodnil súd osobitosťami prípadu, keď v predmetnej veci ten istý vedľajší účastník v pôvodnom konaní 11C 645/1994, týkajúcom sa tých istých účastníkov, vystupoval ako vedľajší účastník na strane žalovaného C. K. a v tomto konaní vystupuje ako vedľajší účastník na strane W. J., teda protistrany. Zdôraznil aj to, že v lehote 3 dní od vyhlásenia rozsudku vedľajší účastník požadované trovy nešpecifikoval.

Proti tomuto rozsudku včas podal odvolanie žalobca. Namieta, že nerealizáciou ním navrhnutých dôkazov najmä výsluchom svedkov Ing. F. D. a K. H. sa mu odňala možnosť konať pred súdom. V predmetnej dopravnej nehode ide o stret prevádzok dopravných prostriedkov a žalobcom navrhnuté dôkazy preukázali, že žalovaný prekročil najvyššiu dovolenú rýchlosť v obci, že pri jazde prešiel na ľavú polovicu vozovky, teda do protismeru motocyklu riadeného žalobcom a že žalovaný ako vodič auta nedal prednosť vjazde vozidlám prichádzajúcim sprava. B. S., po ktorej jazdil vtedy žalovaný, nebola označená dopravnou značkou ako hlavná. Vytyka súdu prvého stupňa aj to, že pri právnom posudzovaní veci nepoužil ani ust. § 431 Obč. zák.. Občianskoprávny súd pri aplikácii ust. § 135 ods. 1 O. s. p. nie je viazaný ustálením viny v trestnom konaní. Z trestného spisu nevyplýva rozhodnutie o dopravnom priestupku žalobcu C. K.. Ani znalec X.. Q. neodpovedal na otázku, kto zavinil túto nehodu, pretože

znalcovi vyšetrovateľom takáto otázka ani položená nebola. Podľa žalobcu dopravnú nehodu zavinil žalovaný. Takýto záver mal vyplynúť aj z pôvodne vypracovaného posudku znalca Ing. F. D., ktorý bol z trestného spisu zlikvidovaný. Odvolateľ vytyka súdu prvého stupňa aj nesprávne posúdenie uplatnených námietok premlčania. Poukazuje na to, že až v septembri 2007 sa žalobca subjektívne a neformálne dozvedel, že v trestnom konaní bol pôvodne vypracovaný znalcom Ing. F. D. znalecký posudok pod č. 877-74/1993 dňa 14.10.1993. Ing. F. D. mal vo svojom znaleckom posudku uviesť, že predmetnú dopravnú nehodu zavinil žalovaný W. J.. Až na základe týchto skutočností žalobca dospel k záveru, že osobou, ktorá zodpovedá v tomto prípade za škodu na zdraví, je

žalovaný. O škode na zdraví sa žalobca mohol najskôr dozvedieť po ustálení jeho zdravotného stavu, k čomu je však oprávnený záväzne sa vyjadriť iba znalec príslušného odboru zdravotníctva. Súd však neurčil za tým účelom žiadneho lekára, znalca, ani takáto osoba nebola súdom v tejto otázke doposiaľ vypočutá. Žalobca v čase, keď utrpel následkom dopravnej nehody úraz hlavy a následne poškodenie psychických, psychiatrických a psychologických atribútov osobnosti človeka bol vo veku 16 rokov. Po dopravnej nehode sa na nič nepamätal, nikoho nepoznal a musel sa všetko učiť odznova. Takže jeho liečenie a ustálenie jeho zdravotného stavu určite trvalo do roku 2007. K tomu sa však môže a je oprávnený vyjadriť výlučne súdny znalec z odboru psychiatrie a psychológie. Poukazuje na to, že objektívna premlčacia lehota pri škodách na zdraví neplatí a premlčujú sa iba jednotlivé nároky v tzv. subjektívnej premlčacej lehote. Podľa jeho názoru námietka premlčania uplatnená žalovaným bola uplatnená v rozpore s dobrými mravmi. Má za účel totiž výlučne poškodiť žalobcu v každom smere. Ak by žalovaný uviedol pravdu o okolnostiach dopravnej nehody, náhradu škody by hradila poisťovňa. Ustanovenie § 3 Obč. zák. dáva súdu možnosť posúdiť, či výkon subjektívneho práva je v súlade s dobrými mravmi a v prípade, že tomu tak nie je, požadovanú ochranu odoprieť. Žalobca namieta aj nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa. Dôvody rozhodnutia neobsahujú náležitosti, aké majú vyplývať z ust. § 157 a nasl. O. s. p.. Súd prvého stupňa neuviedol prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a jeho rozhodnutie je nepresvedčivé. Podľa odvolateľa rozhodnutie je založené aj na nesprávnych skutkových zisteniach a nesprávnom právnom posúdení vecí. Aj výrok o priznaní náhrady trov konania je nesprávny, pretože súd prvého stupňa nesprávne ustálil hodnotu sporu. Podaním z 5.3.2012, označeným ako zmena žaloby, súdu prvého stupňa dal na vedomie, že mení žalobný návrh tak, že požaduje z titulu náhrady škody na zdraví nároky podľa miery zavinenia žalovaného na spôsobenej škode. Táto bola ustálená v konaní 11C 645/1994 vo výške 10% z celkovej škody, a preto hodnota sporu nebola 25.094,60 eur ako sa to nesprávne uvádza v napadnutom rozhodnutí súdu prvého stupňa, ale hodnota sporu bola iba 10 % z tejto sumy. Poukazuje aj na to, že žalobca je invalidným následkom ťažkého úrazu. Poberá invalidný dôchodok vo výške okolo 150,- eur mesačne. Je nezamestnaný, žiadny iný príjem nemá a bol oslobodený v konaní od súdnych poplatkov. Tieto skutočnosti mal súd prvého stupňa podľa § 150 ods. 1 O. s. p. posúdiť ako dôvody hodné osobitného zreteľa a nepriznať žalovanému nárok na náhradu trov konania. Žalobca navrhuje, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

Proti rozsudku, proti jeho výroku o nepriznaní náhrady trov vedľajšiemu účastníkovi podal včas odvolanie vedľajší účastník. Poukazuje na to, že v zmysle ust. § 93 ods. 4 O. s. p. má rovnaké práva v konaní ako účastník. Preto má aj právo na náhradu trov konania. V konaní vystupoval na strane účastníka, ktorý bol v konaní úspešný. Pri aplikácii ust. § 142 ods. 1 O. s. p. mu patrí aj nárok na náhradu trov konania. Neopodstatnene mu preto nebol priznaný nárok na náhradu trov konania. Nepriznanie trov konania neodôvodňujú ani tie skutočnosti, na ktoré poukázal súd prvého stupňa, keď uviedol, že pôvodne vystupoval v konaní ako vedľajší účastník na druhej strane sporu. Vyčísľovať trovy nemohol preto, že vo vyhlásenom rozhodnutí mu súd náhradu trov nepriznal. Navrhuje, aby bolo rozhodnutie súdu prvého stupňa v ním napadnutej časti zmenené a uplatňuje nárok na náhradu trov vzniknutých mu v súvislosti s účasťou na pojednávaníach dňa 5.11.2010, 7.9.2012 a 2.4.2013. Žiada za cesty v roku 2010 a 2012 náhradu s použitým motorovým vozidlom v celkovej výške 88,56 eur a za cestu realizovanú v roku 2013 vo výške 45,85 eur.

Žalobca ďalším podaním (doručeným súdu prvého stupňa po odvolacej lehote) doplnil podané odvolanie, v ktorých dáva do pozornosti viaceré rozhodnutia súdov s akcentom na posudzovanie plynutia premlčacej doby. Poukazuje na to, že podmienkou plynutia premlčacej doby je vedomosť poškodeného o tom, kto (konkrétny subjekt) za škodu zodpovedá, ale aj preukázaná vedomosť o vzniknutej škode,

príčom obe podmienky sú súčasne podmienkami, aby si poškodený mohol uplatniť právo na náhradu škody na súde. Až od tohto momentu začína plynúť dvojročná tzv. subjektívna premlčacia doba.

Vedľajší účastník vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedol, že rozhodnutie súdu prvého stupňa považuje za skutkovo a vecne správne, a preto navrhuje toto rozhodnutie podľa § 219 O. s. p. potvrdiť.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu vedľajšieho účastníka uviedol, že súd prvého stupňa postupoval správne, ak vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania nepriznal. Odvolanie označil za nedôvodné. Poukazuje na aplikáciu ust. § 150 ods. 1 O. s. p. i na závery vyplývajúce z uznesenia Ústavného súdu SR z 8.12.2011 č. k. II. ÚS 563/2011-14.

Žalovaný vyjadrenie k podaným odvolaniam nepodal.

Odvolací súd prejednal podané odvolania bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.). Preskúmal napadnutý rozsudok i konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 212 ods. 1, 3 O. s. p.. Bol teda viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania, nad rámec ktorých nebol oprávnený ani povinný rozhodnutie súdu prvého stupňa preskúmať. Výnimkou by boli len prípadné vady konania, pokiaľ by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Po takomto preskúmaní napadnutého rozsudku i konania, ktoré mu predchádzalo, dospel odvolací súd k záveru, že uplatnené odvolacie dôvody žalobcom nie sú spôsobilé privodiť zmenu, či zrušenie napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Z obsahu spisu 11C 645/1994, najmä zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 2.10.2007 (č. I. 168 - 169 označeného spisu) vyplýva, že C. K. (v označenom konaní ako žalovaný) svojim právnym zástupcom predniesol, že uplatňuje proti žalobcovi W. J. vzájomným návrhom nároky na náhradu škody na zdraví vo výške 56.000,- Sk. Na základe výzvy súdu prvého stupňa 11C 645/1994 - 170 z 2.10.2007 (na upresnenie vzájomného návrhu) písomným podaním doručeným súdu 26.11.2007 žalobca žiada proti žalovanému priznať náhradu za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia v základnej výške 56.000,- Sk, mimoriadne zvýšenie týchto náhrad vo výške celkom 2.184.000,- Sk, náhradu straty na zárobku po priznaní invalidity za obdobie od 23.11.2004 do 23.11.2007 vo výške 360.000,- Sk a od 1.12.2007 do budúca po 10.000,- Sk mesačne.

Úkon realizovaný na pojednávaní 2.10.2007, v spojení s uvedeným podaním doručeným súdu prvého stupňa 26.11.2007, je teda úkonom, ktorým žalobca uplatnil predmetné nároky a čas realizácie uplatnenia týchto nárokov je relevantným pre posúdenie uplatnených námietok premlčania žalovaným i vedľajším účastníkom. Ak sa dovolá totiž účastník občianskeho súdneho konania premlčania, nemôže súd premlčané právo (nárok) priznať; v takom prípade zamietne návrh na začatie konania (§ 100 ods. 1, § 106 ods.1, 2 Obč.

zák.). To platí aj u práva (nároku) na náhradu škody aj v prípadoch, v ktorých nie je ešte preukázaná zodpovednosť za škodu alebo výška škody.

Základným účelom inštitútu premlčania je totiž pôsobiť na oprávnené osoby tak, aby v primeraných lehotách uplatnili svoje práva (nároky), a čeliť tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranú dobu vystavované nutnosti splniť svoje povinnosti. Inštitút premlčania v súlade s celospoločenskými požiadavkami právnej istoty takto bráni dlhodobému trvaniu práv a im zodpovedajúcim povinnostiam, ktoré môžu byť, najmä pokiaľ ide o ich dokazovanie, spojené s neistotou, pochybnosťou a spornosťou a tým i s prípadnými zložitými súdnymi spormi. Oprávnené osoby majú zaistenú možnosť vykonať svoje práva v určitej dobe. Ak uplynula zákonom určená premlčacia doba a oprávnená osoba v nej stanoveným spôsobom na súde svoje právo nevykonala, vzniká povinnej osobe oprávnenie vzniesť námietku premlčania a spôsobiť tak stav, že sa oprávnená osoba nemôže s úspechom domáhať na súde svojho práva. Dôvodné vznesenie námietky premlčania v občianskom súdnom konaní má totiž za následok, že súd nemôže oprávnenej osobe právo (nárok) priznať (§ 100 ods. 1 Obč. zák.). V dôsledku toho

neostáva súdu, ktorý zistí, že námietka premlčania je dôvodná, nič iné, než žalobu oprávnenej osoby bez ďalšieho zamietnuť. Tak je to aj v občianskom súdnom konaní, ktorého predmetom je právo na náhradu škody podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, ako je to v tomto prípade. Pokiaľ oprávnená osoba v návrhu na začatie konania (prípadne i v ďalších prednesoch realizovaných v konaní) jednoznačne skutkovo uplatňuje právo (nárok) na náhradu škody a iné právne posúdenie takto uplatňovaného práva neprichádza do úvahy, pretože nejde o iný právny vzťah, a pritom zo skutkových zistení v konaní vyplýva, že právo na náhradu škody oprávnenu osobou uplatnené (skutkovo vymedzené) je premlčané, nemôže súd žalobe vyhovieť, ale musí ju pre premlčanie práva zamietnuť. Aby bolo vyhovené požiadavke uvedenej v ust. § 6 O. s. p., podľa ktorého postupuje súd v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná, postupuje tak súd i v takom prípade, keď nie je ešte preukázaná zodpovednosť povinnej osoby za škodu alebo výška škody. Účelom občianskeho súdneho konania týkajúceho sa práva na náhradu škody je totiž rozhodnúť na základe účelne a hospodárne zisteného skutkového stavu, či možno žalobnému návrhu vyhovieť, či nie, teda rozhodnúť či právo na náhradu škody je súdne vynúiteľné. Ak je táto vynúiteľnosť odvrátená dôvodnou námietkou premlčania, nemôže byť z toho dôvodu uplatnené právo na náhradu škody súdom priznané. Zásada hospodárnosti konania musí viesť v takom prípade súd k tomu, aby sa prednostne zaoberal len otázkou premlčania práva, pokiaľ to vedie rýchlejšie a účinnejšie k vydaniu rozhodnutia o veci samej.

Z týchto názorov vychádzal odvolací súd aj v súvislosti s námietkami premlčania uplatnenými žalovaným a vedľajším účastníkom v tomto konaní. Medzi stranami nie je sporným, že ku škodovej udalosti došlo pri dopravnej nehode zo dňa 15.9.1993. Čas tejto škodovej udalosti je relevantný pre aplikáciu právnych noriem týkajúcich sa uplatňovania nárokov na náhradu za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia i náhrady za stratu na zárobku po priznaní invalidity. V súvislosti s jednorazovými odškodneniami za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia teda prichádza do úvahy ešte aplikácia vyhl. č. 32/1965 Zb.. Aj táto norma vychádza z toho, že celkový nárok na náhradu škody na zdraví sa skladá z niekoľkých dielčích relatívne samostatných nárokov, medzi ktorými je teda už aj spomenutá náhrada za bolesť i náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia. V prejednávanej veci bolo potrebné posudzovať začiatok plynutia premlčacej doby pre uplatnenie týchto dvoch dielčích nárokov v zmysle ust. § 106 ods. 1 Obč. zák.. Subjektívna premlčacia doba je dvojročná a pre začatie jej plynutia je významný (primárny) subjektívny prvok pozostávajúci z dvoch zložiek: a) kedy sa poškodený dozvie o škode; vyžaduje sa preukázaná vedomosť poškodeného o vzniknutej škode určitého druhu a rozsahu do tej miery, aby mohol svoj nárok uplatniť v žalobnom návrhu na súde, b) kedy sa poškodený dozvie o tom, kto za vzniknutú škodu zodpovedá. Objektívna premlčacia doba vôbec neplatí pri práve na náhradu škody spôsobenej na zdraví a tiež platí, že ak právo na náhradu škody z ublíženia na zdraví tvorí niekoľko zložiek súčasne, súdna prax vychádza z názoru, že jednotlivé zložky práva na náhradu škody sa prejavujú ako samostatné čiastkové nároky.

Vo vzťahu ku náhrade za bolesť treba zdôrazniť, že podľa konštantnej súdnej praxe za deň zistenia bolesti nemožno považovať bez ďalšieho deň vyhotovenia posudku o bolestnom, lebo posudok len deklaruje vytrpenú a zistenú bolesť. Pre správne posúdenie nároku na náhradu bolestného je rozhodujúcou skutočnosťou zistenie, kedy bolesť bola spôsobená. Podstatným je čas, kedy žalobca vytrpel bolesť, vedel o škode a zároveň mal vedomosť o tom, kto mu škodu spôsobil a kto za ňu zodpovedá. Preto už po skončení liečebného procesu a ustálení zdravotného stavu mohol žalobca žiadať o vyhotovenie posudku za účelom zistenia výšky škody (§ 8 vyhl. č. 32/1965 Zb.).

Žalobca na podporu svojho uplatneného nároku na náhradu za bolesť predložil v tomto konaní posudok o bolestnom z 27.12.2007 vypracovaný MUDr. A. I..

Na uplatňovaný nárok za sťaženie spoločenského uplatnenia predložil posudok od MUDr. A. C., psychiatricky z 28.2.2008.

V oboch posudkoch týchto lekárov je uvedený dátum ukončenia liečenia 31.8.1995. V posudku o bolestnom vypracovanom MUDr. A. I., s overením MUDr. A. Z. je aj údaj o tom, že 14.2.1995 sa realizoval operačný zákrok, ktorý bol bodovo vyčíslený na 15 bodov. Pozornosti odvolacieho súdu neuniklo ani to, že už v trestnom konaní MUDr. A. Z. podával ako znalec znalecký posudok, v rámci ktorého

vyčíslil hodnotu bolestného v súvislosti s úrazom, ktorý žalobca utrpel pri dopravnej nehode. Označený znalec vtedy bodovo ohodnotil zranenia utrpené pri dopravnej nehode na 1054 bodov. Žalobca v čase trestného stíhania vedeného na Okresnej prokuratúre v Humennom pod č. PV 1240/93 ako maloletý bol zastúpený zákonným zástupcom. Zákonný zástupca uplatnil aj opravný prostriedok vo vzťahu k zastaveniu trestného stíhania. Zákonný zástupca argumentoval už vtedy skutočnosťami, podľa ktorých by dopravnú nehodu mal zaviniť W. J.. Zo zastúpenia aj zákonného z právnych úkonoch realizovaných zástupcom vznikajú práva a povinnosti priamo zastúpenému. Od roku 1994 sa viedlo aj súdne konanie, v ktorom W. J. proti C. K. uplatňoval nárok na náhradu škody, ktorá mu vznikla na motorovom vozidle. V ňom bol V. K. zastúpený splnomocneným právnym zástupcom. Argumentácie žalobcu o tom, že sa až v roku 2007 dozvedel o tom, že za škodu, ktorú uplatňuje vzájomným návrhom, zodpovedá žalovaný W. J., treba preto vyhodnotiť len za účelové.

Ak sa v samotných lekárskejších posudkoch, predložených žalobcom už do tohto konania, uvádza dátum o skončení liečenia dňom 31.8.1995 a v tejto súvislosti žalobca predložil súdu aj rozhodnutie Sociálnej poisťovne z 18.8.1995, ktorým bolo rozhodnuté o zmene jeho pracovnej schopnosti a zároveň predložil aj rozhodnutie o výške ním poberaného invalidného dôchodku už zo 4.11.2004, treba súhlasiť so súdom prvého stupňa, ak vo vzťahu k nárokom na náhradu za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia zdôraznil objektívnu možnosť vykonať ohodnotenie týchto nárokov a od tejto objektívnej možnosti sa počíta aj plynutie premlčacej doby. Možnosť bodového ohodnotenia bolestného už v roku 1994 vyplynula už z obsahu znaleckého posudku, aký je obsahom trestného spisu (posudok MUDr. Z.). Sťaženie spoločenského uplatnenia bolo minimálne tiež možné realizovať po skončení liečenia po 31.8.1995. Za takéhoto stavu nemožno počítať plynutie subjektívnej dvojročnej premlčacej doby u týchto nárokov až od času vydania lekárskejších posudkov, ktoré žalobca do konania predložil.

Aj uplatnený občianskoprávny nárok na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti, resp. pri invalidite treba z hľadiska premlčania posudzovať tak, že sa tento nárok premlčuje ako celok, nepremlčujú sa len nároky na jednotlivé mesačne sa opakujúce plnenia z nej vyplývajúce poskytované vo forme peňažného dôchodku.

Pri aplikácii ust. § 447 Obč. zák. v spojení s ust. § 106 ods. 1 Obč. zák. treba v tejto súvislosti uviesť, že ak sa poškodený stane v dôsledku škody na zdraví práceneschopným a po skončení pracovnej neschopnosti poberal len invalidný dôchodok, môže získať vedomosť o rozsahu straty na zárobku po skončení práceneschopnosti, či pri invalidite, umožňujúcej uplatnenie jeho náhrady žalobou na súde po tom, čo bolo vydané rozhodnutie o priznaní invalidného dôchodku a poškodený sa o ňom dozvedel.

Podľa § 445 Obč. zák. strata na zárobku, ku ktorej došlo pri škode na zdraví uhradzuje sa peňažným dôchodkom; pritom sa vychádza z priemerného zárobku poškodeného, ktorý pred poškodením dosahoval.

Podľa § 447 Obč. zák. náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti poškodeného alebo pri invalidite sa posúdi a suma tejto náhrady sa určí rovnako ako suma úrazovej renty podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení.

Vychádzajúc z týchto ustanovení je odvolací súd toho názoru, že aj uplatnený nárok na náhradu straty na zárobku pri invalidite sa premlčuje ako celok, nielen nároky na jednotlivé mesačné sa opakujúce plnenia z nej vyplývajúce poskytované vo forme dôchodku. Občiansky zákonník na rozdiel od pôvodného Zákonníka práce, či na rozdiel od Zákona o sociálnom poistení neurčuje medzi nárokmi, ktoré sa nepremlčujú, nárok na náhradu za stratu na zárobku pri invalidite. Žalobca predložil súdu rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie zo 4.11.2004, ktorým sa zvyšoval jeho invalidný dôchodok od 1.12.2004 na sumu 3.142,- Sk mesačne. Tomuto rozhodnutiu muselo predchádzať aj rozhodnutie o priznaní invalidného dôchodku, každopádne však už toto rozhodnutie zo 4.11.2004 svedčí o tom, že vedomosť poškodeného o rozsahu straty na zárobku po priznaní invalidity na strane žalobcu bola najneskôr vydaním a doručením tohto rozhodnutia o vyplácanom invalidnom dôchodku. Ak sa nárok premlčuje ako celok (podobne napr. rozhodnutia NS ČR 25Cdo 401/2005 alebo 25Cdo 1089/2006),

treba prihliadať preto aj na námietku premlčania ako dôvodnú aj vo vzťahu k tomuto uplatnenému nároku.

V tejto súvislosti odvolací súd z obsahu „vzájomnej žaloby“ (v spise 11C/645/1994) konštatuje aj to, že žalobca sa snažil o posudzovanie jeho úrazu, ktorý sa prihodil na ceste zo školy ako úraz pracovný. V tomto konaní však neuplatňuje nároky proti škole, v ktorej mal vtedy študovať. Predmetný právny vzťah medzi žalobcom a žalovaným, ktorý bol účastný dopravnej nehody, nie je teda nárokom z pracovnoprávných vzťahov.

Aj pre žalobcu platila subjektívna dvojročná premlčacia doba, ktorá bez akýchkoľvek pochybností do doby uplatnenia predmetných nárokov na súde uplynula. Premlčané právo nemožno priznať.

Dôvodné bolo teda vecné rozhodnutie o zamietnutí celej žaloby, tak ako ju žalobca uplatnil na súde. Jeho podanie, na ktoré odkazuje v rámci odvolania proti výroku rozsudku, ktorým bola priznaná náhrada trov konania žalovanému (podania z 5.3.2012), nie je zmenou žalobného návrhu, pokiaľ sa týka výšky uplatňovaných nárokov. Označené podanie z 5.3.2012 je obsahom spisu a mohlo by za splnenia jeho presnosti a určitosti byť posúdené len ako čiastočné späťvzatie žalobného návrhu. Jeho obsah však svedčí o tom, že žalobca navrhoval rozhodnúť podľa miery zavinenia žalovaného na spôsobenej škode. Túto mieru zavinenia však on sám neuviedol v tomto podaní, a ak by len obmedzoval výšku ním uplatňovaného nároku, nemôže byť takéto podanie posudzované ako zmena návrhu v zmysle ust. § 95 O.s.p., ale za splnenia určitosti úkonu (spočívajúceho vo vyjadrení presne určenej sumy, o ktorú ponízuje žalobnú požiadavku) by mohlo byť toto podanie posúdené ako čiastočné späťvzatie žaloby, ale ani takto podľa § 96 O.s.p. nemožno tento úkon žalobcu posúdiť. Dôvodne preto bolo rozhodnuté o celej žalobe rozsudkom o jej zamietnutí.

Na margo týchto skutočností, ktoré žalobca uvádza v nadväznosti na jeho vedomosť o tom, kto zavinil dopravnú nehodu (najmä o tom, že sa náhodne v septembri roku 2007 dozvedel o vinníkovi) treba uviesť aj to, že obsah spisu 11C 645/94 obsahuje už podania žalobcu C. K. (v označenom konaní ako žalovaný), v ktorých už spomína to, že do 30.11.1993 malo byť v konaní Pv 1240/93 realizované znalecké dokazovanie znalcom z odboru motorizmu. Treba súhlasiť s odvolateľom v tom, že už uznesenie prokurátora Pv 1240/93 z 30.11.1993 obsahuje údaj o takomto znaleckom posudku, ale každopádne prokurátor uznesením z 30.11.1993 zrušil uznesenie o začatí trestného stíhania a o oznámení W. J., že je stíhaný pre trestný čin ublíženia na zdraví práve z dôvodu, že z obsahu spisu nevyplýval záver o zavinení W. J.. Znalec mal byť podľa prokurátora vypočúvaný k možnostiam odvrátenia dopravnej nehody, najmä pokiaľ ide o reakciu vodičov i techniku ich jazdy. Bez akýchkoľvek pochybností však nemožno vedomosť žalobcu o tom, kto za škodu ním uplatňovanú zodpovedá, odvádzať až od skutočností zo septembra 2007.

Odvolací súd zdôrazňuje aj tú skutočnosť, že predmetné konanie 11C/3/2010 vedené na Okresnom súde Humenné je v podstate pokračovaním konania pôvodne vedeného na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 11C 465/1994. Nie je teda vylúčené, aby sa aj dôkazy, ktoré boli realizované v označenom konaní na súde prvého stupňa do času, kým tento

vzájomný návrh žalovaného nebol vylúčený na samostatné konanie, použili aj v rámci hodnotenia skutkového stavu pre účely tohto konania. V tejto súvislosti v nadväznosti na odvolacie námietky žalobcu je potrebné opätovne zdôrazniť, že protokol o dopravnej nehode, ktorý je obsahom trestného spisu i znalecký posudok Ing. Q. dávajú jednoznačnú odpoveď na to, kto bol tým, kto zavinil dopravnú nehodu. Ulica, z ktorej vychádzal motocyklista bola vedľajšou cestou. Podľa § 20 ods. 1 vyhl. č. 99/1989 Zb. o pravidlách cestnej premávky vodič prichádzajúci na križovatku po ceste, na ktorej je dopravnou značkou C1a zvýraznené, že je povinný dať prednosť v jazde vozidlám prichádzajúcim po hlavnej ceste, mal povinnosť touto značkou prikazujúcou aj splniť. Ak túto povinnosť nespĺnil, dopustil sa hrubým spôsobom porušenia pravidiel cestnej premávky. Tieto dôkazy boli postačujúce pre objasnenie skutkového stavu, a preto nebolo potrebné pre vec ešte realizovať dôkaz ďalším znaleckým posudkom, či výsluchom Ing. F. D.. Súd nie je totiž viazaný dôkaznými návrhmi účastníkov potiaľ, že by bol povinný vykonať všetky ponúknuté dôkazy. Súd je oprávnený posúdiť všetky návrhy na dôkazy a rozhodnúť o tom, ktoré z týchto dôkazov vykoná. Súd predovšetkým nevykoná dôkazy, ktoré sú pre vec nerozhodné

a nemôžu smerovať ku zisteniu skutkového stavu veci (teda ku zisteniu skutočnosti predvídaných skutkovou podstatou právnej normy), ako aj dôkazy, ktoré sú zjavne ponúkané len preto, aby bol účelovo predĺžený spor. Súd nevykoná ani také dôkazy, ktoré už pre zistenie skutkového stavu nie sú potrebné a ich realizácia sa javí byť nadbytočnou, pretože doterajšie dôkazy sú spoľahlivým podkladom pre rozhodnutie o podanej veci. Nemožno preto vyhodnotiť ako odňatie možnosti konať pred súdom, ak súd prvého stupňa všetkým návrhom žalobcu na realizáciu dôkazov nevyhovel. Žalobca by si mal uvedomiť predovšetkým tie skutočnosti, ktoré plynuli zo záveru o premlčaní uplatnených nárokov pred súdom prvého stupňa. Ani v podanom odvolaní nedostatočne reagoval na námietku premlčania najmä súvisiacu s jeho vedomosťou o výške škody v nadväznosti na ním predkladané lekárske posudky, či na rozhodnutie o invalidnom dôchodku. Pred súdom prvého stupňa neprodukoval dôkaz o potrebe realizácie znaleckého dokazovania psychiatrom, či psychológom za účelom posúdenia spôsobilosti samotného žalobcu na uplatnenie týchto nárokov. Každopádne však už v konaní 11C 465/1994 vystupoval žalobca v zastúpení právnym zástupcom, predtým v trestnom konaní ho zastupoval jeho zákonný zástupca.

Za takéhoto stavu odvolací súd dospel k záveru, že je správne rozhodnutie súdu prvého stupňa, ktorým žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol. Nič na tom nemení ani to, že sa nevenoval zodpovednosti v zmysle ust. § 427 a § 431 Obč. zák.. Tak ako je už uvedené vyššie pri nespochybniteľnom uplatňovaní nárokov na náhradu škody, prioritným bolo vysporiadať sa s uplatnenou námietkou premlčania.

Žalovaný bol každopádne v konaní úspešný, uplatnil si aj nárok na náhradu trov konania. Odvolacia námietka týkajúca sa základu pre výpočet tarifnej odmeny nebola dôvodnou. Ak žalovaný odvolanie nepodal, nemožno ani rozhodnutie súdu prvého stupňa v časti o náhrade trov konania žalovaného vyhodnotiť tak, aby bol v neprospech žalobcu. Za takéhoto stavu pri úspechu žalovaného v konaní odvolací súd dospel k záveru, že je dôvodným priznať žalovanému aj nárok na náhradu trov konania. Už v konaní 11C 645/1994 žalovanému, ktorý bol vtedy úspešný s jeho nárokom a mal nárok na náhradu trov pri aplikácii ust. § 142 ods. 2 O. s. p. nebola priznaná náhrada trov konania s aplikáciou ust. § 150 ods. 1 O. s. .p.. Za takého stavu, keď žalobca uplatňoval proti nemu ďalšie nároky a bol

zase neúspešný, bolo by v rozpore s dobrými mravmi, či so spravodlivosťou, ak by žalovanému tento nárok na náhradu trov konania nebol priznaný. Za takéhoto stavu pri aplikácii § 142 ods. 1 O. s. p. súd prvého stupňa správne aj žalovanému nárok na náhradu trov konania priznal.

Vo vzťahu k náhrade trov konania samotného vedľajšieho účastníka treba súhlasiť s vedľajším účastníkom v tom, že by mu patrilo nárok na náhradu trov konania, ak vystupoval na strane toho účastníka, ktorý bol v konaní úspešný. Súd prvého stupňa však správne poukázal na určitú špecifickosť predmetnej veci, keď vedľajší účastník raz vystupoval na strane jednej sporovej strany a v druhej časti konania na druhej strane sporovej strany. Vedľajšiemu účastníkovi nemožno priznať nárok na náhradu účtovaných trov spojených s cestovnými nákladmi s použitím osobného motorového vozidla. Pri aplikácii spravovacieho poriadku by mohol mať teoreticky len nárok na náhradu trov konania ako účastník konania, teda vo výške prepravného hromadným dopravným prostriedkom. Takýto nárok však nebol preukázaný v konaní a uplatňovaný nárok na náhradu cestovných nákladov s použitím vlastného motorového vozidla nezodpovedá aplikácii ust. § 73 ods. 2 Sprav. poriadku.

Z týchto dôvodov odvolací súd podľa § 219 ods. 1 O. s. p. rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil.

V odvolacom konaní bol žalobca neúspešný. Žalovaný ani vedľajší účastník si nárok na náhradu trov odvolacieho konania neuplatnili. Pri aplikácii § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O. s. p. odvolací súd účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.